

MŪSŲ LIETUVA

NR. 27 (1405) XXVII. 1975 M. LIEPA - JULHO 3 D. 1,00 kрузeiras
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Hamiltono mergaičių choras "Aidas", kurio vadovas, solistas
Vacl. VERIKAITIS, koncertuos ir S. Paule (Skaitykite 10 psl.)

NAUJA, JAUNA IR SENA

Senas ir jaunas, atrodo, nesiderina. Jaunimas ir senimas dažnai nesutinka. Mūsų jaunimas, atrodo, nedaug vertina, kas senajai kartai taip brangu: lietuvių kalba, daina, papročiai, kultūra.

Tačiau įšmintis, paremta gyvenimo patirtimi, nenuginčijamai tvirtina: dabartis ir ateitis statoma ant praeities pamatų: patyrimų, laimėjimų, mokslo davinų, išradimų. Ir kita tiesa: gyvenimas nestovi vietoje, vyksta nauji dalykai.

Tai turėtų labai aiškiai suprasti ir mūsų jaunimas ir senimas ir pasidaryti atitinkamas išvadas ir elgsenos taisykles.

Viršuje matome dainuojantį Hamiltono mergaičių chorą, diriguojamą solisto Vaclovo Verikaičio. Tos mergaitės negalėtų jaunais skambiais balsais chorą dainuoti naujų gražių lietuviškų dainų, jei nebūtų vyresnis amžiumi ir patirtimi chorvedys.

Taip ir visuose lietuviškuose ir kituose dalykuose: jaunimas turi pasinaudoti vyresnės kartos pagalba, jei nori save ir kitus praturtinti savo tėvų tautos per šimtmečius sukauptomis dvasinėmis gėrybėmis.

Tačiau tėvai ir vyresnioji lietuvių išeivių karta turi padėti jaunimui pažinti, pajusti, pamėgti ir

gyventi lietuviškais dalykais. Vaikai ir jaunimas didžia dalimi juos perima pačiu gyvenimu, stebėdami ir sekdami vyresniaisiais. Todėl turi lemiama reikšmės, kad jie ir tėvai praktiškai, kasdien aukštai vertintų ir gyventų lietuviškąją dvasią ir kultūrą, būtent: — drįstų visada savo tarpe ir su kitais lietuviškais kalbėti lietuviškai, — prisimintų ir kitiems bei vaikams kalbėtų apie lietuviškuosius reikalus, — dalyvautų lietuviškuose sambūriuose, parengimuose, juos remtų, — turėtų savo kambariuose lietuvių kultūros dalykų, kaip knygų, paveikslų, audinių, drožinių,...

Kadangi jaunimas gyvena dabartimi ir ruošiasi ateičiai, tai ir vyresnioji karta bei tėvai turi būti atviri dabarčiai ir ateičiai. Reikia jaunimui parodyti, ką lietuviams dabar daro, kenčia, o ne tik ką prieš karą ar po karo, pavz. apie Kalantą, Simą Kudirką, ką kenčia ir kaip didžiadvasiškai kovoja dabar lietuviams katalikai pavergtoje Lietuvoje ir pan. Tačiau kiek tai žino vyresnioji karta? Knygos "Lietuvos Bažnyčios Kronika" čia pas mus nenusipirko nė desėtkas... Kitų lietuviškų knygų, plokštelių irgi mažai tenuperkama...

Jaunimas gi iš savo pusės turėtų dėti daugiau pastangų pažinti lietuvių dvasią ir kultūrą, dalyvauti lietuviškajame gyvenime. PD

Lietuvos pogrindžio atsišaukimas

Nacionalinio Liaudies Fronto deklaracija, skirta laisvajam pasauliui, neseniai pasiekusi Vakarų.

Iš okupuotos Lietuvos mus pasiekė atsišaukimas sąjūdžio, pasivadinusio Nacionaliniu Liaudies Frontu, kurį sudaro kelios organizacijos. Čia patiekiamė tik šio atsišaukimo Lietuvos išlaisvinimo programą.

Nežiūrint į visas KGB represijas Lietuvos TSR teritorijoje, engiamos Tėvynės jaunimas, inteligentija, sąmoningoji darbininkija, nusivylę antilietuviška Maskvos politika, suabejoję Markso - Engelso - Lenino "laisvės ir progreso talmudu", nešamu sovietinių durtuvų, prisidėjo prie Nacionalinio Liaudies Fronto veiklos. Galima konstatuoti, kad NLF, įsteigtas 1955 m. Vilniuje, yra gyvas ir šandien. Kovojuoja už nepriklausomos Lietuvos atstatymą pažangiųjų Lietuvos jėgų organizacija NLF stovi pirmame kovos bare.

NLF, solidarizuodamas su broliškais latvių ir estų tautomis, pasisako už Pabaltijo tautų federaciją ateities Europoje.

Slaptoje krašto konferencijoje buvo apsvartyta kovos programa (minimum ir maksimum) ir pateikta visam Lietuvos laisvės sąjūdžiui.

Mes, Nacionalinio Liaudies Fronto atstovai, atstovaujame visam krašto kovos ir laisvės sąjūdžiui, nutarėme paskelbti visam pasauliui sekančią Lietuvos išlaisvinimo programą lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių, anglų ir prancūzų kalbomis.

Programa minimum

1. Nacionalinis Liaudies Frontas, išreikšdamas lietuvių tautos laisvės siekimus ir remdamasis Žmogaus Teisių Deklaracija, kurią pasirašė ir Sovietų Sąjungos vyriausybė, reikalauja panaikinti visas kolonizacijos formas, jų tarpe ir SSSR. Lietuvių tauta turi teisę apsispręsti ir atsiskirti nuo Rusijos. Remdamiesi Lenino teiginiais, oficialiai cituojamais Sovietų Sąjungos konstitucijoje (apie tautų apsisprendimo teisę), mes nenuilstamai kovosime dėl tos laisvės įgyvendinimo mūsų kolonizuojamame krašte.

2. Reikalaujame iš Lietuvos TSR vyriausybės, Maskvos marionetės (nerinktos lietuvių tautos laisvės rinkimų pagrindu), sekančių laisvių įgyvendinimo: religijos, laisvos spaudos, demonstracijų, nacionalinių organizacijų ir partijų, neišskiriant NLF, LLDJS, LKS ir kt.

3. Leisti emigruoti tiems, kurie nesutinka su sovietiniu reži-

mu Lietuvos TSR. Panaikinti drakoniškąją įstatymą, leidžiant persekioti šeimas pabėgusių laisvas valstybes. Suteikti lietuviams emigrantams galimybę aplankyti savo gimnes visoje Lietuvoje ir neapriboti laiko. Apiforminti įvažiavimo dokumentus ir vizas Vilniuje, Lietuvos sostinėje, o ne Maskvoje.

4. Reikalaujame amnestijos visiems politiniams kaliniams, nuteistiems Lietuvos TSR teismų, esantiems Sovietų Sąjungos koncentracijos lageriuose ir Vladimiro politiniame izoliatoriuje. Sugrąžinti iš Sibiro visus tremtinius, duoti darbą, butus ir visas piliečių teises.

5. Įvesti lietuvių kalbą kaip pirmąją į visas Respublikos įstaigas, neišskiriant Valstybės Saugumo Komiteto ir Vidaus Reikalų Ministerijos.

6. Reikalauti centrinę Maskvos vyriausybę suteikti Lietuvos TSR Užsienio Reikalų Ministerijai teisę palaikyti kontaktus su užsienio valstybėmis.

Programa maksimum

1. Reikalaujame Suvienytųjų Nacijų atstovybės Lietuvos TSR sostinėje Vilniuje ir laisvų demokratinių rinkimų, kuriuose dalyvautų visi Lietuvos TSR piliečiai, išskiriant sovietinių igulų karius.

2. Išrinktoji laikinoji liaudies vyriausybė praveda plebiscitą, liečiantį Lietuvos TSR išstojimą iš SSSR sudėties. Plebiscite dalyvauja tik lietuvių tautybės piliečiai.

3. Po atsiskyrimo akto įgyvendinimo naujoji respublikos vyriausybė užmezga ryšius su kaimyninėmis valstybėmis ir nustato savo užsienio politiką.

4. NLF siūlo etnografinių Lietuvos sienų sureguliuojimą, pagrindu imant lenkų - lietuvių taikos sutarties aktą, pasirašytą Suvalkuose 1920 m., ir Sovietų Rusijos - Lietuvos Respublikos taikos sutartį, pasirašytą V. I. Lenino.

5. Įsteigti Baltijos valstybių federaciją.

6. Eiti prie Pabaltijo ir Skandinavijos šalių unijos sudarymo būsimoje laisvoje Jungtinių Europos Valstybių šeimoje.

Reikalavimai

Nacionalinis Lietuvos Liaudies Frontas, remdamasis humanizmo principais savo kovos programoje, skelbia taikos, demokratijos, laisvės, lygybės ir tautų apsisprendimo tezes ir reikalauja:

1. Pasmerkti Sovietų Sąjungos imperialistus — Pabaltijo

(Tęs. 9 psl.)

IŠ OKUPTOS LIETUVOS

Veža teisti į Vilnių

Sovietinėje teismineje praktikoje surastas dar vienas 'perlas'. Jeigu nepatogu disidentą teisti Maskvoje, kur reziduoja užsienio spaudos atstovai, reikia tokį disidentą surišti su sovietinės periferijos įvykiu, išvežti iš Maskvos, teisti slaptybėje.

Šitaip padarė su disidentu S.A. Kovalevu. Jį išvežė į Vilnių. Jo procesą surišo su Lietuvių katalikų bažnyčios kronika!

Apie šį absurda rašo Muenchene leidžiamas rusų rezistentų ir samizdato leidinių dublikaorius, žurnalas Posev, nr. 2.

Į kaspiną įrašė telefoninį pasikalbėjimą su žinomu disidentu vadu, akademiku A. Sacharovu. Į paklausimą iš Šveicarijos apie maskvines naujienas, garsusis fizikas atsakė:

-- Kovalevas areštuotas dėl Lietuvos katalikų bažnyčios bylos. Jis areštuotas formaliai ir tuoj pat, areštavus, sausio 28, rytą, išvežtas į Vilnių. Viskas tai daroma su tikslu nuvežti jį toliau nuo Maskvos.

Pokalbį betęsiant, A. Sacharovas paaiškino:

-- Kovalevas neturi nė mažiausio salyčio su lietuviškais katalikais. Jis nėra ir religingas asmuo, krikščionis tikrai dvasia, su jokia bažnyčia nesusirišęs, tačiau jis protestavo prieš prievartą, kurią taiko tikintiesiems. Jo išvežimas į Vilnių turi tikrai vieną vienintelį tikslą: susidoroti su juo slaptybėje, toli nuo užsieniečių akių ir nuo jo draugų.

Lietuvių išeivių spaudoje buvo pareikšti nusistebėjimai, kad Maskvos disidentas rusas tapo surištas su Lietuvių katalikų bažnyčios kronika. Į šiuos nusistebėjimus gerai atsako patys sovietai. Jie suorganizavo tikrą parodomąją bylą Vilniuje. Čia jiems patogiu. Užsienio korespondentai į Vilnių beveik neleidžiami. Byla padaroma per nelyg didelę. Juk kaltinamuosius veža iš Maskvos! Tos aplinkybės skatina sovietinį teismą drėbti sunkiausiomis bausmėmis. Bylos paruošimas buvo laikomas slaptybėje. Beveik nežinoma, kas gi bus patrauktas teisman iš lietuvių. Dėl kuo sunkiausių bausmių pateisinimo į bylą įvėlė Maskvoje gyvenanti ir plačiai žinoma disidentė rusų. Per kuo rečiausiai esančias spaudos konferen-

cijas, ši Vilniaus byla slepiama, apie ją vengiama prašnekti.

Niekas nežino, kuo žmonės kaltinami, kokios bausmės jų laukia. Mat, sovietų praktikoje, niekas negalvoja, kad kaltinamieji gali būti išteisinti.

Tas pat žurnalas praneša, kad ryšyje su Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos platinimu, Vilniuje areštuoti, gruodžio mėn., Balys Gauskas, Albertas Žimiškas ir Algirdas Petrusevičius. Galima įtarti, kad šie lietuviai ir bus teisiami kartu su C.A. Kovalevu?

Tačiau Vilniuje jau įvyko teismas dėl to leidinio platinimo! Petras Plumpa nusemtas 8 metams griežto kalėjimo, Povilas Petronis -- 4 metams, Burgulis Jaugelis -- 2 metams ir Jonas Stašaitis -- vieneriems metams. Šie keturi lietuviai nuteisti kalėti už Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos platinimą.

Tad teismas tuo pat reikalui su A.C. Kovalevu jau bus antras. Galima spėti, kad Maskvos satrapams prireikė parodomąjo teismo, į kurį galės įvėlti Maskvoje veikiančią 'Iniciatyvinę žmogaus teisėms ginti SSSR grupę'. Biologas S. Kovalevas buvo šios grupės narys. Įvėlė į bylą šią grupę, kuri turi ryšius su laisvuju užsieniu, enkavedistai turės progą parodyti neribotą fantaziją, gąsdindami savo spaudą "užsienio imperialistų" dalyvavimu Maskvos grupės ir lietuvių iniciatyvos sastatuose.

LIETUVOS POGRINDŽIO...

(iš 1 psl.)

ir kitų tautų pavergėjus.

2. Panaikinti Varšuvos Pakta kaip sovietų politikos įrankį Rytų Europos valstybėms valdyti.

3. Išvesti sovietų armiją iš Baltijos valstybių, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir kitų jiems pavaldžių teritorijų bei leisti tom valstybėm nustatyti savo užsienio politiką.

4. Sustabdyti JAV militarinį ir ekonominį ekspansionizmą Europoje kaip neigiamą faktorių visos Europos vienybės idėjai.

5. Likviduoti Europoje Šiaurės Atlanto Sąjungą (NATO).

6. Įsteigti Jungtines Europos Valstybes nuo Lisabonos iki Uralo.

7. Sujungti abi Vokietijos dalis į vieną demokratinę valstybę, pataisant SSSR ir JAV imperialistinės politikos klaidas praeityje.

8. Sustabdyti Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstybių tautas bei valstybes skaldančią politiką.

9. Atstatyti taiką, laisvę, vienybę Vietname ir Korėjoje.

10. Nacionalines laisves ir po-

A. Sacharovas kategoriškai nuneigė tokius absurdiškus kaltinimus. S. Kovalevą jis vadina humanistu, kuris persekiojamas už jo pažiūras. Apie lietuvių leidinį jis sako kaip apie pastangą ginti žmogaus asmens laisvę, be jokių kėslių į subversiją ir pagrindinę veiklą.

Nėra abejonės, kad šis marionetinis teismas Vilniuje užsieniui bus gerai pristatytas. Pasaulis jau žino sovietinės prokuratūros veikimo būdus: "Nurodykite mums asmenį, o kaltę jam mes jau surasime".

litinio apsisprendimo teisę suteikti visoms Sovietų Sąjungos tautoms, nacionalinėms respublikoms, jėga prijungtomis prie Rusijos ar SSSR.

11. Atstatyti nepriklausomas Pabaltijo valstybes Baltijos tautų sąjungoje.

12. Duoti teisę ukrainiečių ir gudų tautoms sukurti savo valstybes draugiškoje sąjungoje su rusų ir kitomis slavų tautomis.

13. Leisti moldavų tautai apsispręsti būti nepriklausoma arba sudaryti Rumunijos - Moldavijos valstybę.

14. Netrukdyti atkurti Kaukazo senos kultūros valstybes — Armėniją, Gruziją, Azerbaidžaną, kurios siekia nacionalinės nepriklausomybės.

15. Suteikti kareams teisę apsispręsti ir prisijungti prie savo brolių suomių ugrofinų valstybėje.

16. Duoti Vidurio Azijos mahometoninėm respublikom — Uzbekijai, Kazakijai, Turkmenijai, Tadžikijai ir Kirgizijai apsisprendimo teisę ir galimybę sukurti suverenines valstybes Vidurio Azijos tautų federacijoje.

17. Atkurti Sibiro tautų federaciją, paliekant teisę pasilikti naujos demokratinės Rusijos valstybės sudėtyje arba pasirinkti savo vystymosi kelią.

18. Panaikinti kolonijizma visose jo formose.

Tegyvuoją laisvę, socialinę lygybę, religinę ir rasinę toleranciją!

Nacionalinis Liaudies Frontas

Vilnius, 9 - 14. 06. 1974

S. NERIES POEMA "Eglė žalčių karalienė" 33.000 egz. tiražu išleido Rygos leidykla "Liesma". Ją išvertė latvių poetė D. Avuotinia, iliustravo dail. G. Kruolis.

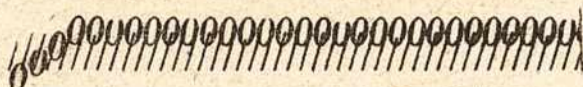
JAV baltiečiai rūpinasi, kad amerikiečių delegacija būsimoje Europos saugumo konferencijoje nepripažintų Baltijos valstybių sovietams. Kongresui yra pateiktos atitinkamos rezoliucijos. Nuotraukoje — baltiečių atstovai pasen. Jesse Helms. Iš kairės: baltiečių komiteto reikalų vedėjas E. Šumanas, latvis G. Meierovics, kun. dr. T. Žiūraitis, estas M. Kari, sen. J. Helms. Trūksta dr. J. Genio

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO TREČIOJO KONGRESO REIKALU

TIK 5 MĖNESIAI LIGI III PL JAUNIMO KONGRESO!

LIETUVI, KONGRESO PASISEKIMAS TAVO RANKOSE!

DIRBKIM KARTU +

ESTÀ NA HORA DE COLABORAR

Manhã de 8 de junho de 1975 ensolarado, sem trovões e tempestades, nos dirigimos ao sitio da familia Ambrozevičius a fim de respirarmos o ar puro do campo segundo sugestão do engenheiro Arunas Steponaitis.

Na entrada de Santa Izabel adivinhem quem nós encontramos? O João Lukosevičius, e convidou para ir ao bar. Pensamos que era um snaps, e para nossa surpresa era para um café matinal.

Lá chegando, a Sra. Albina muito amavelmente já nos esperava com um suculento café, para nos esquentarmos. Outros, aderiram para o teste de Cooper, dando voltas nas redondezas, fugindo do frio e aguardando o resto do pessoal que estava por vir. O par mais famoso que participou da corrida foi Steponaitis e Bumblytė (era o único, enfim sós).

Depois que o ambiente ficou "mais quente" teve inicio a reunião.

Para não perder o costume, imaginem quem estava tirando fotos? Vamos dar uma dica - será o fotógrafo oficial deste Congresso, e até foi renovado seu contrato. Além disso sua carta de motorista está amaciando: Já descobrimos quem é? Só podia ser o "Pranis".

A reunião ficou mais animada na hora do churrasco. A Vilma Žvingela com uma frigideira na mão chamando o pessoal para avançar. Precisavam ver, ela estava uma graça, até fotos foram tiradas.

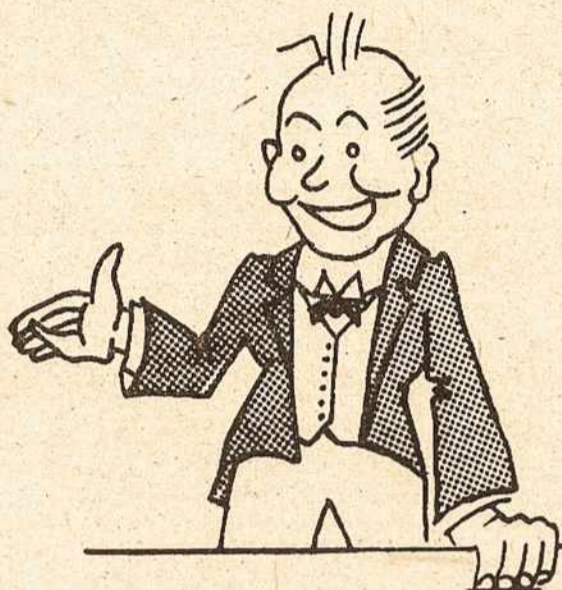
O Willy e o João cuidaram do churrasco, pois tinham medo que os outros avançassem e não sobrasse para eles. Mas que exagero! Havia tanta carne que daria para passar mais um domingo. Mas com o Ramutis por perto, ficamos precavidos.

O churrasco não podia passar perto da Laima, se não ela queria provar pra ver qual era melhor. No meio de tanta churrascada, será que ela descobriu?

E o Sr. Ambrozevičius? Fazia tanta questão pra gente comer que pelo menos 1 kg cada um engordou.

Em cada canto da mesa que olhámos era um casalzinho. Num canto muito triste estava a Marytė Saulaitytė. Será que não deixou algum amor no Uruguai?

Na reunião da tarde com a chamada característica da frigideira teve inicio a explanação do Tévas Saulaitis que nos contou como andam os preparativos do Congresso na Argentina e Uruguai. Parece que lá também estão "botando pra quebrar".

Falando em Argentina. O Arunas e a Margarete tem recordações muito boas dos dias que lá passaram "na reunião Imaginem que ainda ele pensa que está na Argentina e vira e mexe vemos ele divagando. Pelo visto a reunião foi muito boa!

Na reunião, a Sra. Ambrozevičienė distribuiu bombons para o pessoal. A V. Šimonytė logo correu para cada um, e até assustou-nos pois pensamos que ela iria tirar os bombons. Mas ela só queria os papéis. Não vão pensar outra coisa, estes papéis são para o Uruguai a fim de vendê-los.

À tarde assistimos missa.

Após a missa fomos novamente comer. Mas dessa vez o Joãozinho colocou um lampaço perto da churrasqueira para o Ramutis enxergar o churrasco maior.

Agora, como fica o daktaras ponas Sliesoraitis (para os intimos Slelė)? Põe a bôca em todo mundo e na hora do vamos ver onde está ele? Deve estar com medo, pois com convicção afirmou que é o ano da mulher, e como soube que iriam muitas, ficou com me-

**TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA
MŪS ŠIRDYJE VISADA!**

do; ou será que a futura não permitiu? Você perdeu uma, Sle, com tanta mulher dando sopa.

A próxima reunião marcaram para o dia 5 - 6 de julho. Adivinhem onde será? Até que enfim o nosso engenheiro Arunas resolveu convidar-nos para Santos. Já que insiste né (depois das indiretas da Helena), o jeito é aceitar logo, antes que mude de idéia.

Vamos ver o que vai dar. Depois contaremos para vocês. Mas aí está uma oportunidade pra você que está lendo, participar da reunião e presenciar ao vivo os "acontecimentos".

Acabando, só nos resta dizer "labai ačiū" à familia Ambrozevičius que nos acolheu tão bem, dando-nos oportunidade de divertir-nos a valer. Falando nisso, Willy, quando será a próxima churrascada?

Iki a próxima.

M.B., W.Z., H.B.

BRAZILIJOS KRAŠTO FINANŠŲ KOMISIJOS

svarbiausieji telefonai:

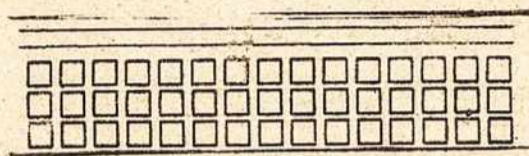
pirm. prel. P. Ragažinskas -

Tel. 274-2295

ižd. Jonas Tatarūnas - tel. 63-7344

ižd. Vincas Banys - tel. 274-0677

sekr. Halina Mošinskienė telef. 65-0907.

ŠIAURĖS AMERIKOS LIET. JAUNIMO TREČIASIS SUVAŽIAVIMAS

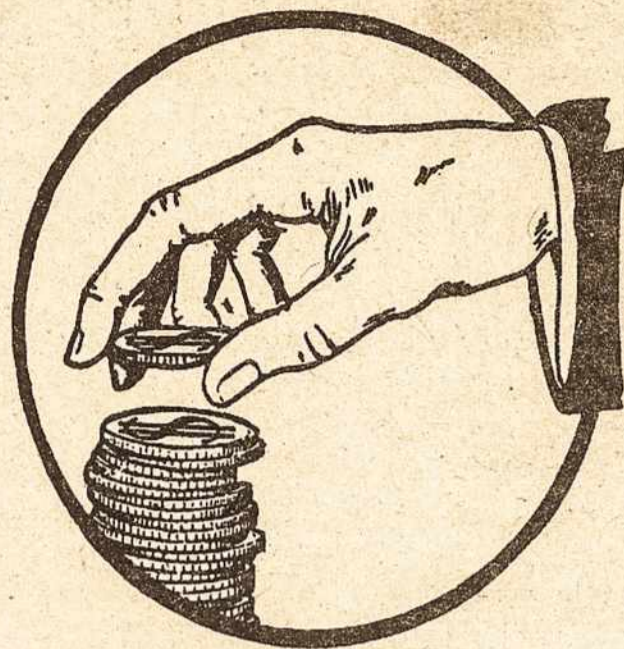
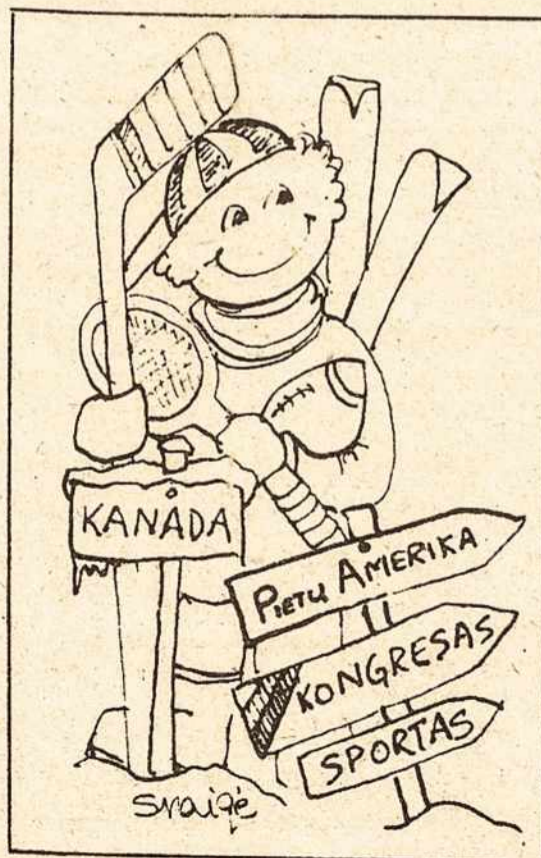
Putnamo vienuolė Ignė Marijošiūtė pakviesta kalbėti apie lietuvių kalbos reikšmę - "Lietuvių kalba - raktas ir kliūtis". Prelegentė pastebėjo, jog šių dienų jaunimas turi pats apsispręsti tapti sąmoningais lietuviais. Tik apsisprendus galime kalbėti apie kalbos tobulinimą, švarinimą nuo įvairių svetimų tautų įtakų. Jos nuomone, vien pagrindinių kalbos nykimo priežasčių yra ta, kad daugumas jaunimo yra tik "pusiniai" lietuviai, kurie nėra pilnai užsiangažavę, kuriems lietuviybė yra vien pramoga, be tikslo ir be krypties, kurie lietuviybę priskiria prie laisvalaikio užsiėmimo.

Sesuo Ignė toliau nurodė visą eilę pavyzdžių kaip įmanoma tobulintis lietuvių kalboje. Vienas akivaizdžiausių buvo jos susitikimas su vienos pažįstamos mažamečiais vaikais, kurių žodynas, anot Ignės, buvęs kur kas didesnis už jos pačios. Jos manymu, Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimui kur kas lengviau mokytis lietuvių kalbos, kadangi šalia šeštadienių lituanistinių mokyklų ir gausių organizacijų, yra ir universitetai, kurie suteikia studentams užskaitus už išeitą kursą.

Sesuo Ignė savo žodį baigė ragindama visus "pirmiausia daryti tai, kas būtina, paskui tai, kas reikalinga, toliau tai, kas naudinga, o tik paskutinėje vietoje tai, kas malonu".

KAIP RUŠTIS JAUNIMO KONGRESUI?

Šia tema suruoštas simpoziumas, kuriame dalyvavo Rasa Lukosevičiūtė iš Montrealio ir Marytė Dambriūnaitė iš Vašingtono. Abi savo pastabas taikė naujai išrinktiems Kongreso atstovams. R. Lukosevičiūtė siūlė kiekvienoje vie-

GAUSI AUKA

Pereitą savaitę Šv. Juozapo Bendruomenės valdyba Kongreso Finansų komisijai įteikė gausią sumą, Cr. 6.551,40. Tai visas pelnas, gautas suruoštam birželio 1 dienos piknike-churrasco, III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso naudai.

Visos PL Jaunimo Kongreso ruošos vardu reiškiamė padėką šv. Juozapo Bendruomenės valdybai ir visiems prisidėjusiems talka bei dalyvavimu šioj iškyloj-piknike.

ŽIEMOS STOVYKLA VAIKAMS

Šių metų mažesniųjų vaikų stovykla įvyks liepos 20 - 27 dienomis Caucaia, už Cotia vietovės. Stovyklautojų amžius nuo 9 iki 14 metų. Stovyklai vadovaus Eugenija Bacevičienė ir kun. A. Saulaitis. Vaikams savo vasarvietes maloniai užleisdžia Magilų ir Bagdžių šeimos.

tovejė sudaryti specialias atstovų darbo komisijas, į kurias įteitų ir Jaunimo tarybos nariai bei talkininkai iš Lietuvių bendruomenės. Šių komisijų užduotis būtų trejopa: atstovams ruošti Kongreso akademinę programą, teikti informaciją savo vietovės lietuvių visuomenėi ir rinkti lėšas Kongreso išlaidoms apmokėti. M. Dambriūnaitė nurodė, jog jeigu jaunimas skundžiasi informacijos stoka, tai dalinai todėl, kad jie neskaito lietuvių spaudos ir nesiklauso radijo programų. Jau kuris laikas pats jaunimas nuolat rašo straipsnius bei žinutes į lietuvių spaudą. M. Dambriūnaitė ragino visiems atstovams nebijoti plunksnos darbo ir jungtis į spaudos bendradarbių gretas. Toliau prelegentė išpėjo, jog nors jaunimas paprastai labai nerangus kiek tai liečia aukų teikimą, tasai darbas yra labai apsunkinamas, kai rinkėjų tarpe nesimato jaunų veidų.

TIESA IR GYVENIMAS

VEIKLA
IKI 1863 m. SUKILIMO

M. Valančius, tapęs vyskupu, iš ramaus mokslininko ir mokytojo staiga pasidarė didelės veiklos vyru. Vyskupijos valdytojas J. Gintila, ir pats kandidatavęs į vyskupus bei rusų stipriai remtas, jau ingreso metu „mužikų vyskupą“ pasitiko su neslepiaimu nepasitenkinimu. Ir daugiau senesniosios bajoriškos kunigijos buvo Valančiui nepalankių. Bet vyskupas savo opoziciją gana greitai palaužė. Savo darbų talkininkais jis pasirinko jaunus ir gabius kunigus. Iš jų ypač minėtini Juozas Silvestras Dovydaitis, Justinas Dovydaitis, Otonas Praniauskis, Jeronimas Račkauskis, Antanas Beresnevičius, Aleksandras Beresnevičius, Vincentas, Tadas ir Antanas Juzumai. Į svarbesnes vietas vyskupas skyrė darbuosnius ir pasižymėjusius švietimo, lietuviškų knygų rašymo ar blaivybės idėjos plėtimo srityse kunigus. Apsileidusius ir jo kultūriniam planams nepalankius sugebėjo sudrausminti, pakilnodamas iš vietos į vietą, pažemindamas.

M. Valančius gavo valdyti labai didelę vyskupiją. Pagal konkordatą Žemaičių vyskupijai buvo priskirtos 94 parapijos (penki dekanatai) iš Vilniaus vyskupijos ir Kuršas — visos tos sritys, kurios buvo naujai įsteigtos Kauno gubernijos ribose. Nei sergas vyskupas Juozapas Arnulpas Giedraitis, nei jo pagalbininkas vysk. Simanas Giedraitis parapijų nelankydamas — gyveno užsidarę Alsėdžių vyskupijos rezidencijoje. Taip pat ir kun. J. Gintila parapijomis nesirūpino. M. Valančius pirmiausia griebėsi tvarkyti parapijas. Visą pavasarį ir vasarą jis ir išbūdavo kelionėse po parapijas. Rūpinosi ne tik pastoraciniais bei švietimo reikalais, bet net ir ekonomine parapijų padėtimi. Gana dažnai net atskiroms parapijomis rašė ganytojiškus laiškus. Intelektualiniam kunigijos lygiui pakelti įsakė dekanatuose steigti bibliotekas ir reikalavo, kad kunigai knygas skaitytų. Su Vilniaus spaustuvininku J. Zavadskiu susitarė, kad tas Varniuose įsteigtų knygyną ir per jį aprūpintų minėtas bibliotekas bei atskirus kunigus. Daugumastų knygų buvo lenkiškos, bet atsisirasdavo ir viena kita lietuviška knyga, paties Valančiaus bei jo talkininkų parašyta, ar kuri senesnė laida pakartota.

M. Valančius iki 16 metų augo tėviškėje ir gerai mokėjo žemaitiškai. Net savo mokslinį veiklą „Žemaičių vyskupystę”

ŠIMTMETIS
NUO VYSKUPO MOTIEJAUS VALANČIAUS
MIRTIES
(1875)

Vysk. Motiejus Valančius

parašė lietuviškai. Taip pat savo pirmąjį vyskupo laišką tikintiesiems (turintį net 70 psl.) parašė lietuviškai ir lenkiškai. Daugumą kitų laiškų tikintiesiems rašė arba tik lietuviškai arba kartu ir lenkiškai. Blaivybės gromatos rašytos visos lietuviškai. Tačiau kurijos susirašinėjimų kalbą paliko lenkišką, su kunigais kalbėjosi lenkiškai, savo dienoraštį rašė lenkiškai, bet su paprastais žmonėmis kalbėjo žemaitiškai, mokyklose įsakė mokyti vietos žmonių kalba, pamokslus vizitacijos metu sakydavo lietuviškai.

Tvarkydamas parapijas, statydamas naujas šventoves (jų pastatydino 25, atremontavo 20), vyskupas niekad neužmiršo parapijiečių, tų paprastų baudžiauninkų, kuriems reikėjo šviesos ir gražesnio gyvenimo. Parapijinės mokyklos buvo pats didysis M. Valančiaus rūpestis. Tų mokyklų jis jau rado pristeigtų vyskupų Juozapo Arnulpo Giedraičio ir Simano Giedraičio. M. Valančius steigdino mokyklas, kur jų dar nebuvo, ir įsakė klebonams, kad būtų surasti mokytojai arba patys kunigai mokyti. Apie mokyklų padėtį klebonai turėjo du kartu per metus vyskupui duoti išsamius pranešimus, net su mokinių sąrašais. Tose mokyklose buvo pramokoma skaityti, rašyti, skaičiuoti ir buvo duodama žinių iš geografijos, istorijos ir šventosios istorijos. Uolesnieji kunigai nesitenkino tik vaikų mokymu —

ruošdavo kursus ir jaunimui. Buvo parapijų (Kulių ir kitos Rietavo dekanate), kur veikė uolus Valančiaus talkininkas kun. Kazimieras Skrodskis. Ten beveik visai išnyko beraščiai. Ir visoje vyskupijoje švietimas tiek pakilo, kad žmonės mielai skaitė knygas — ne tik maldaingybes, bet ir kitokias.

M. Valančius rūpinosi ir lietuviškomis knygomis. Jis išleido sužemaitintus K. Sirvydo „Punktus sakymų”, pats parašė knygas apie Kristaus ir Marijos gyvenimą, leido perredaguotas ir pataisytas giesmių knygas, pats išvertė Tomo Kempiečio „Kristaus sekimą”, išleido „Dovydo psalmes” (pats jas sueilievęs), ypač svarbūs buvo visų metų šventųjų gyvenimų aprašymai — „Žyvatai šventųjų” (I tomas 1858, II — 1866). Šiose knygose vyskupas šventuosius sužemaitino, priartino prie paprasto žmogaus kalbos ir elgesio, padarė juos savus žemaičiams. Tai buvo daugiausia religinė literatūra. Bet vyskupas jau planavo ir kitokią skaitybą. Laurynas Ivinskis buvo sumanęs leisti laikraštį „Pakeleivingas”. Valančius tam pritarė ir jau rūpinosi Varniuose steigti savą spaustuovę, nes Vilniaus spaustuvininkai buvo dideli brangininkai. Tačiau tuos planus sugriovė nelaimingas 1863 metų sukilimas.

BLAIVYBĖS
AKCIJA

Didelį poveikį vyskupijos gerovei, moralei ir kultūrai turėjo M. Valančiaus blaivybės akcija. Vyskupas jau rado veikiančias blaivybės brolijas Jurbarko, Skirsnemunės ir Gaurės parapijose. Tą gražią idėją jis pritaikė visai vyskupijai. Akcija pradėta 1858 m. Vyskupas pirmosios „blaivybės gromatos” išspausdino 40.000 egzempliorių ir išdalino per parapijas. Tuo jau reikėjo papildomų laidų. Rusų valdžia tos „gromatos” platinimą uždraudė, bet sąjūdžio jau neįstengė sulaukyti. Blaivybės brolijos plėtėsi labai sparčiai. Žmonės masiškai rinkosi prisiekti nebegerti svaigalų. Girtuokliai buvo prievarta sudraudžiami. Ir vyskupas po metų jau galėjo pranešti Vatikanui, kad jo vyskupijoje žmonės nebegirtauja, kad išnyko ir kiti nusikaltimai, pakilo žmonių moralė ir jokios pagalbos iš šalies nebereikia. Per visą akcijos lai-

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

— Kiekvieną dieną Lietuvoje gimsta apie 150 kūdikių, per mėnesį — apie 4500. Balandžio 2 d. Vilniuje gimė 12 mergaičių ir 12 berniukų. Tiek pat kūdikių gimė tą dieną ir Kaune, bet ten berniukų buvo daugiau. Kiekvienam šimtui gimusių mergaičių tenka 105 berniukai.

— Sovietinės Lietuvos istorijos IV tomas pasirodė knygų rinkoje. Išleido naujoji „Mokslo” leidykla. Veikalas apima 1940-1958 metų laikotarpį ir yra skirtas bolševizmo liaupsinimui.

— Sovietinės enciklopedijos lietuvių kalba I tomas pagaliau baigtas. Skelbiama, kad daugiausia vietos skiriama komunizmui pavaizduoti.

„LIETUVIŠKAS PASAKAS” 50.000 egz. tiražu Taline išleido „Esti ramat” leidykla. Estų kalbon jas vertė Valvi Strikaitienė, leidiniį iliustravo dailininkė Silvi Vialjal.

ką pats vyskupas išleido 9 „blaivybės gromatas” (manoma, kad jas vyskupas parašydavo jo sekretorius kun. Juozas Silvestras Dovydaitis). Blaivinimo darbas sukėlė ir stiprų pasipriešinimą. Degtinę gamindavo dvarų bravorai, ir iš to dvarininkai turėdavo didelį pelną. Valdžia nemažai surinkdavo akcizo mokesčių, o žydai smuklininkai iš degtinės pardavinėjimo gerai gyveno. Nustojimas pelno ar pragyvenimo šaltinio ir subūrė krūvon blaivybės priešus. Kaikurie dvarininkai nustatė, kiek baudžiauninkai turi iš jų nupirkti degtinės, kiti net nemokamai dalino, kad tik žmonės neatprastų gėrę. Rusų valdžia draudė „blaivybės gromatas”, policija užstodavo girtuoklius, rėmė smuklininkų skundus. Tačiau vyskupas savo planą vykdė toliau. Kaikuriuos įtakingesnius dvarininkus prikalbino, kad sustotų gaminę degtinę. Blaivybės idėja turėjo didelį pasisekimą, pakeitė žmonių elgesį. Net ir blaivybės brolijas panaikinus (po 1863 m. sukilimo), dar ilgą laiką Žemaičių vyskupijoje girtavimas buvo laikomas gėdingu dalyku.

Nuo 1850 iki 1864 m. buvo M. Valančiaus veiklos kūrybinis laikotarpis. Tuo metu labai daug padaryta švietimo, spaudos ir blaivybės bei pastoracijos srityse. Valančius buvo realistas — praktikas, veikęs planingai, pasitelkęs sumanių savo idėjų talkininkų.

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

TERCEIRO CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE

LITUANA

Rua das Glórias, 827-9 - Vila Bela - 05147 São Paulo, SP

- Tel (011) 63-5723, 274-6834

TĖVU, ŽEMĖ LIETUVA MŪS ŠIRDYJE VISADA!

DIRBKIME KARTU
(Tęs. iš 3 psl.)

ELITAS - VISUOMENE

Studentai Viktoras Nakas (iš Detroito) ir Juozas Gudinskas (iš Toronto) dalyvavo debatuose, kur pastatytas toks klausimas: "Yra reikšmingiau ugdyti elitą, nei rūpintis visa lietuvių visuomene." V. Nakas argumentavo už tą teiginį. Aprėžęs elito sąvoką, kaip tam tikrą vadovaujantį visuomenės sluoksnį, prelegentas teigė, jog elitas yra būtinas, norint išlaikyti lietuvišką identitetą išsivijoje. Anot jo, elitui gali priklausyti visi tie, kurie yra sąmoningai apsisprendę būti lietuviais ir skleisti tą idėją kitų tarpe. Be jų visuomenė stokoja krypties ir tikslo ir tampa neorganizuota masė. J. Gudinskas, nors ir sutiko su elito vaidmeniu visuomenės tarpe, pastebėjo, jog elitas yra įmanomas tik tuomet, kai yra visuomenė, iš kurios jis gali išaugti. Vien elitu rūpintis yra užsidaryti savyje. Prelegento nuomone, kaip tik tokį "žingsnį atgal" padarė kai kurios jaunimo organizacijos, kurios dabar yra nusilpusios arba dar tebegyvena tarpusavio nesutarimų bei nesantikos ženkle. Debatams moderavo ŠALSS pirm. stud. Antanas Šileika iš Toronto.

JAUNIMAS IR REZISTENCIJA

Ką jaunimas, gyvenęs Amerikoje, Kanadoje ar kitur, gali daryti Lietuvos laisvės bylos atžvilgiu? Toks klausimas pastatytas trims prelegentams-simpoziumo dalyviams; moderavo Algis Čepas (iš Toronto). Pirmasis prelegentas Mindaugas Pleškys (PLJS Ryšių Centro vadovas Čikagoje) trumpai apžvelgė lietuvių veiksmus ir jų veiklos pobūdį. Jis pažymėjo, jog didžia dalimi laisvinimo darbas yra reakcinio pobūdžio, t.y. veikla, kuri vyksta tam tikriems įvykiams jau praėjus arba jiems gresiant, pvz. po Ku-

dirkos gražinimo kilusios demonstracijos arba telegramų siuntimas pasklidus gandams apie JAV vyriausybės politikos galimą pakeitimą Pabaltijo tautų inkorporavimo atžvilgiu. M. Pleškys siūlė Jaunimo Sąjungai apsiimti ryšininco ir informacijos centro uždavinius politinės veiklos darnumui ir greitumui užtikrinti: palaikyti gerus ryšius tiek su lietuvių organizacijomis, tiek su vietovėmis, tiek su ankstyvesnės emigracijos lietuvių vienetais. Toliau jis ragino jaunimą gyvai domėtis šiandieninėmis Lietuvos ekonominėmis, socialinėmis, kultūrinėmis ir asmens teisės sąlygomis. Išskirtinai reikia susitelkti ties Lietuvos bažnyčios persekiojimu, ne tik todėl, kad mus pasiekia "Kronika", bet ir todėl, kad religinė laisvė yra tokia universali idėja, kuriai nusižengimas yra aiškiai suprantamas svetimšalių tarpe. Be to, religija paprastai yra geras atspirtis totalitarinei valdžiai. Kai sistemingai ir sąmoningai bus kaupiama informacija, tuomet savaime bus lengviau galima kalbėti apie politinės veiklos planą, kurio dabar ypačiai stokojama.

Antroji prelegentė Rūta Nainytė tautinę rezistenciją suskirstė į keturias dalis: literatūrinę rezistenciją (kur apibūdinamas gyvenimas Lietuvoje ir lietuvių tautos siekiai), demokratine rezistencija (per mokslą ar pramoninę techniką), religijos rezistencija (pvz. Lietuvos Katalikų bažnyčios kronika) ir ketvirtoji – rezistencija per tautinį sąmoningumą. Rezistencija gali būti išreiškiama dviem būdais. Pirmasis yra fizinis (pvz. Kalantos susideginimas arba lietuvių protestai po nesėkmingo Kudirkos šuolio į laisvę), o antrasis yra daug subtilesnis ir gal net svarbesnis mums išsivijoje – tai sąmoningą suplanuotą įtaką gyvenamo krašto žmonių tarpe. Mūsų rezistencijos pagrindas yra mūsų tautinis sąmoningumas, nes jeigu mes nesuvokiame kas mes esame, tai mes neturime nei krypties nei tikslo.

Trečioji pasisakė Rasa Mazeikaitė iš Toronto. Savo pastabas ji ribojo as-

meninės įtakos rezistencijos kovoje aptarimu. Jos nuomone, asmeniškai įtaka yra ne tik paprasčiausias įtakos įrankis, bet ir paveikiausias. Turime atsiminti, jog mūsų yra tiek mažai. Todėl reikia atsiminti, jog tas nelietuvis visą nuomonę apie mūsų tautą susidarys iš mūsų vienu. Toks asmeniškasis ryšys mums turi būti instrumentas per kurį mes perduodame informaciją apie Lietuvos jaunimo pastangas, jų rezistencijos kovą. Jie rizikuoja savo gyvybes, o tai įpareigoja ir mus.

SAJUNGOS VEIKLA ATEITYJE

Paskutinė suvažiavimo programos dalis buvo skirta ateities Jaunimo Sąjungos uždaviniams aptarti. Abu prelegentai, hartfordietė Birutė Zdanytė (JK atstovė) ir čikagietis Jonas Juozevičius (JAV LJS vicepirm.) pristatė konkrečius veiklos kelius Sąjungai, Kongresui praėjus. B. Zdanytė susitelkė ties mažos lietuvių kolonijos problemomis. Pažymėjusi, jog mažoje kolonijoje kultūrinių bei visuomeninių jėgų išteklių yra labai riboti, ji skatino didesnėse kolonijose veikiančius jaunimo centrus kreipti išskirtiną dėmesį į ne taip gausiai lietuviais apgyventas vietas. Toliau ji pabrėžė svarbą tokiose vietose steigti bendrus lietuvių jaunimo klubus, kuriuose reikėtų galėtų visas jaunimas nepaisant jo ideologijos polinkiu, veiklos patyrimo ar kalbos tobulumo. Tokie bendri telkiniai ir būtų pagrindas Jaunimo Sąjungos veiklai. B. Zdanytė dar pasiūlė po Kongreso paskirom kolonijom Amerikoje ir Kanadoje "adoptuoti" panašią į save lietuvių koloniją kitur – Pietų Amerikoje, Australijoje ar Europoje. Užmezgus gerus ryšius su tokia "broliška" kolonija, pasikeičiant informacija, knygomis, spauda, fotografijomis, prašymais, toji kolonija pati sustiprėtų ir taptų anos žinove, gynėja. Tuomet tokie suvažiavimai, kaip Londone įvykęs, galėtų kalbėti apie jaunimą ne tik Šiaurės Amerikoje, bet ir visur pasaulyje.

J. Juozevičius Sąjungos veiklą aptarė didelės kolonijos akimis. Jis pakartotinai pabrėžė, jog Sąjunga turi užpildyti šiuometines jaunimo veiklos spragas, bet nekonkuruoti su jau veikiančiais jaunimo vienetais. Anot Juozevičiaus, būtina yra pasiekti tą jaunimą, kuris nesirūpina lietuviškais reikalais, kadangi yra nuo jų atšales, bet kuris gali dar būti įtrauktas. Filmų festivaliai, koncertai, net autolenktynės yra iki

šiol nebandyti būdai tą jaunimą pajudinti. Lietuviškai nekalbantiems reikėtų suorganizuoti specialius intensyvius kursus, panašiai kaip, kad daro "Berlitz" mokykla. Susumuodamas savo pastabas jis pareiškė, kad mūsų uždavinys yra padėti Lietuvai jos likiminingoje kovoje ir ugdyti lietuvių jaunų lietuvių tarpe išsivijoje.

Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo trečiasis suvažiavimas, paskutinis prieš Jaunimo kongresą Pietų Amerikoje, užbaigtas sekmadienį, gegužės 18 dieną, Lietuvos himnu.

(RS)

III PLJK KOMITETO POSĖDIS ARGENTINOJE V 31 - VI 1

Braziliją šiame trijų kraštų posėdyje atstovavo Arūnas Steponaitis, Margarete Bumblytė, Pr. Šukys ir A. Saulaitis. Iš Urugvajaus atvyko Gvidas Mačanskas, Adelė Mačanskienė, Rožė Vitkauskienė. Dalyvavo iš JAV atskridusios Marija Saulaitytė ir Rasa Šoliūnaitė. o Argentinos atstovų bei posėdžio svečių buvo visa daugybė: III PLJK komiteto nariai N. Zavičkaitė, kuri pirmininkavo abi dienas, J. Baltrūnas, V. Barzdžius, nakvynių komisijos M. Balčiūnaitė, ryšininkas su finansų komisija J.K. Mikalonis, finansų komisijos Alf. Ruplėnas. SLA pirmininkas Raul Stalioraitis, ALOST pirmininkas ir svečių komisijos A. Mičiudus, Rosario lietuvių vardu kun. J. Margis, trys atstovai iš Berisso miesto, stovyklos programinės komisijos Eugenija Rudytė, Irena Simanaušienė, spaudos komisijos kun. A. Steigvila ir kitu. Posėdžiams, kurie iš viso tęsėsi apie 15 valandų, jaukią aplinką sukūrė šeštadienį Susivienijimo lietuvių Argentinoje nariai, davę susirinkimui vietą, už kandžių, vakarienę maždaug 25-30-čiai žmonių, ir durų neužrakinę, nors pirmasis posėdis baigėsi tik pirmą rytą. Sekmadienį nuo 11 iki 17 val. posėdžiauta Lietuvių centre, pats pirmininkas Julius Mičiudus prižiūrėjo posėdžio aplinką. Pietums - argentinietiškas asado, kaip ir SĖA - draugijos parama kongreso darbuotojams ir kongresui. Po posėdžiu dar rodytos skaidrės ir filmai. Antrąją dieną prisidėjo dar daugiau asmenu, jų tarpe finansų komisijos p. Survilai.

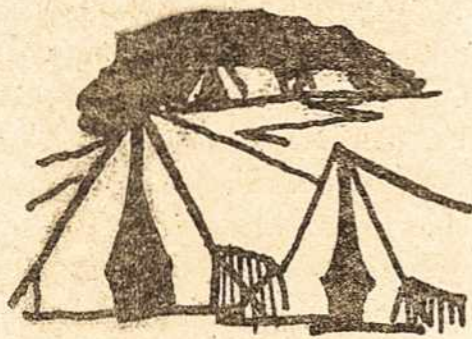
Įvairius nutarimus ir svarstybas šia pristatome atskirai. Svarbiausi buvo JK datos ir kainos bei stovyklos programa.

(Tęs. 9 psl.)

Sveiki gyvi, būsimieji pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dalyviai! Iš kairės: Romas Sakadolskis, Gabija Juozapavičiūtė, PLB pirm. Bronius Nainys, Almis Kuolas, Emilija Pakštaitė, Romas Kasparas. Pasimatysime kongrese!
Nuotr. D. Blauzdžiūnaitės

Skautai

Mūsų Lietuva Mažiesiems

ACAMPAMENTO (idade: de 9 a 14 anos) do dia 20 ao dia 27 de julho, em Caucaia, nos sítios dos Srs. Magila e Bagdzius. In formações com Sra. Eugenija Bacevičius e Pe. A. Saulaitis (273-0338)

KELIONĖS ŽENKLAI

Skautai-ės turi daug įvairių sutartinių ženklų keliui rodyti, iš tolo susišinoti, žiniai perduoti... **KELIONĖS ŽENKLŲ** yra bendrų, viešiemis vienodų, bet jų yra ir ypatingų, tik kai kuriems reikalams naudojamų, pačių skilčių-būrelių sugalvotų ir p. Čia matome tokių ypatingų. Jų yra ir gali būti dar daugiau.

STOVYKLA

TILTAS

SUSTOK

VIŠKAS GERAI

YRA PAVOJUS

VANDUO

NERA V.

NEGERIAMAS VANDUO

5+8 PASLĖPTAS LAIŠKAS

SKUBĖK!

GRĮŽK!

PAVOJUS

SUSIJĖJOM

IŠSISKIRSTĖM

Stovykla šia kryptimi

Ėjau, eik šiuo keliu

Ėjau šiuo keliu

Eik kitu keliu

Stovykla šiuo keliu

Priešas!

Ėjau šiuo keliu

Eik šiuo keliu

gūžkite

Eikite laisvu keliu

2 nuejo vienu

3 kitu keliu

Ėjau šiuo keliu

Nuejau namo

Laukite čia

NERG. vanduo

Nuejau namo

I PAVOJUS!

II

Persi-skirkite pusiau

Nuejau namo

Ėjau šiuo keliu

I PAVOJUS!

II

Ėjau šiuo keliu

Nuejau namo

Kliūtis

skubėk šiuo keliu!

Ėjau šiuo keliu

I PAVOJUS!

II

Ėjau šiuo keliu

Nuejau namo

Kliūtis

Briedijau šiuo keliu

SALNA

Dar darželyje žydėjo
Rudens gėlės, net gražn,
Bet pikta šalna atėjo
Prie vartelių pamatai.

Ji atėjo tamsią naktį,
Kai gėlės jau užėjo,
Ir prislinkus po žiedėlių
Šalčio miglomis užėjo.

Greit apsukus ratą oro,
Savo pirštais dyvinais
Gnybo medį storą, ploną
Skraidė viesulo sparnais.

Ir pabiro auksu lapai,
Nudažyti jau rudens,
Krinta uogos šermukšniolio
Prie upelio, ant vandens.

Aš paklausiau šiaurį vėją,
Kuris vėjo lapelius,
Kad atpūstų debesėlių,
Atgaivintų žiedelius.

Nepakluso nė vėjelis,
Sukdamas lapus sukurtis,
Siaučia šalna po darželi,
Skraido lapai pagiriais.

Alb. Kašimbienė

Ėjau šiuo keliu

Nuejau namo

Lauk čia

NUEJAU NAMO

LAUK MANĖS ČIA

nurodymų

Kliūtis

Briedijau šiuo keliu

TELEFONAS

Mums įvedė telefoną. Dabar su Liuda galėjome kalbėtis telefonu.

— Liuda!
— Ką!
— Nieko. Labas!
— Labas!
— Ką veiki!
— O tu ką!
— Aš nieko.
— Ir aš nieko.
— Na, gana man klausinėti. Dabar tu paklausk.
— O ko!

— Nežinau.
— Ir aš nežinau.
— Liuda, ar eisi į kiną?
— Eisiu.
— Ir aš eisiu. Tik manęs mama neleis.
— Ir manęs neleis.
— Tai kaipgi tu eisi?
— Nežinau.
— Ir aš nežinau.
— Na gerai, Liuda, viso gero.
— Viso gero.
Pažiūrėjau pro langą ir vėl surinkau Liudos numerį.
— Liuda!
— Ką!
— Ką veiki!

— Ji pamokas ruošia, — staiga atsiliepė Liudos mama. — Prašau jai netrukdyti.
— Negi aš jai trukdau! — nustebau. — Tai ji man trukdo — kalba ir kalba.

UŽSIMIRŠIMAS

— Ką reiškia tas siūliukas ant jūsų piršto? — klausia vienas tarnautojas savo kolegą.
— Man tą siūliuką užrišo mano žmona, kad neužmirščiau įmesti į pašto dėžutę jos laiško.
— Ir įmetėte?
— Deja, ne. Ji tą savo laišką man užmiršo įduoti.

Geri darbai

Klasės auklėtoja klausia mokinius — Na, vaikai, pasakykite man kokius gerus darbus jūs padarėte praėjusią savaitę?
— Aš padariau bent du, — tarė Tomukas.
— Kokius?
— Šeštadienį aš aplankiau tetą, ir ji tuo labai apsidžiaugė.
— O antrasis?
— Sekmadienį išvažiavau, ir tuo teta dar labiau apsidžiaugė.

Literatūra Dailė Mokslas

MARTYNAS RATKĖ MIESTO BIBLIOTEKAI PALIKO 368,000 DOL.

New Yorko laikraščiai, radijo stotys paminėjo lietuvių Martin Ratkė. Jo garbei tą dieną miesto bibliotekoje atidengta memorialinė lenta.

Iškilmės vyko 11:30 pagrindiniame įėjime į biblioteką, pirmame aukšte, 5 Ave. ir 42 St. Čia buvo susirinkę apie 250 žmonių, bibliotekos tarnautojai, miesto valdybos atstovai ir visos lietuvių, merginų su tautiniais darbužiais. Iškilmėse turėjo dalyvauti miesto majoras Beame Atvyko jo pavaduotojas James A. Cavanaugh. Jis ir nutraukė sunkią raudoną medžiagą nuo memorialinės lentos. Kalbėjo miesto bibliotekos direktorius Richard W. Couper, įvertindamas nuostabų Ratkės žygį ir kviesdamas kitus taip pat padaryti.

Ir kas buvo tas Martynas Ratkė?

Kai praėjusiais metais bibliotekos direktorius gavo Ratkės testamentą, jis buvo tiesiog nustebintas ir palikimu ir žmogumi. Jo niekas nežinojo, o paliko tokią didelę sumą. Biblioteka ir surinko kiek galima visą medžiagą ir per lentos atidengimą medžiagos aplankus ir pranešimus išdalijo spaudai.

Jis buvo gimęs 1883 Lietuvoje. Nors pranešime nepasakyta, bet lietuviams pavyko išaiškinti iš jo senų draugų, jis buvo gimęs Šilutėje, Klaipėdos krašte. Jo tėvas buvo neturtingas ūkininkas. Martynas trijų metų neteko motinos. Toliau jis augo su savo broliais, seserimis.

Iš mažens pradėjo dirbti ir taupyti. Pirmą patarnavo vietos kunigui, dirbo jo sode ir pinigų

Martin Ratkė. Piešinio nuotrauka gauta iš miesto bibliotekos memorialinis lentos atidengimo metu.

Manhattaną. Pradėjo lankyti miesto bibliotekos ekonomijos skyrių, pradėjo labai daug skaityti. Susipažino su akcijomis, paskolų lakštais, investavimais ir taip jis investavo savo santaupas. Jam sekėsi.

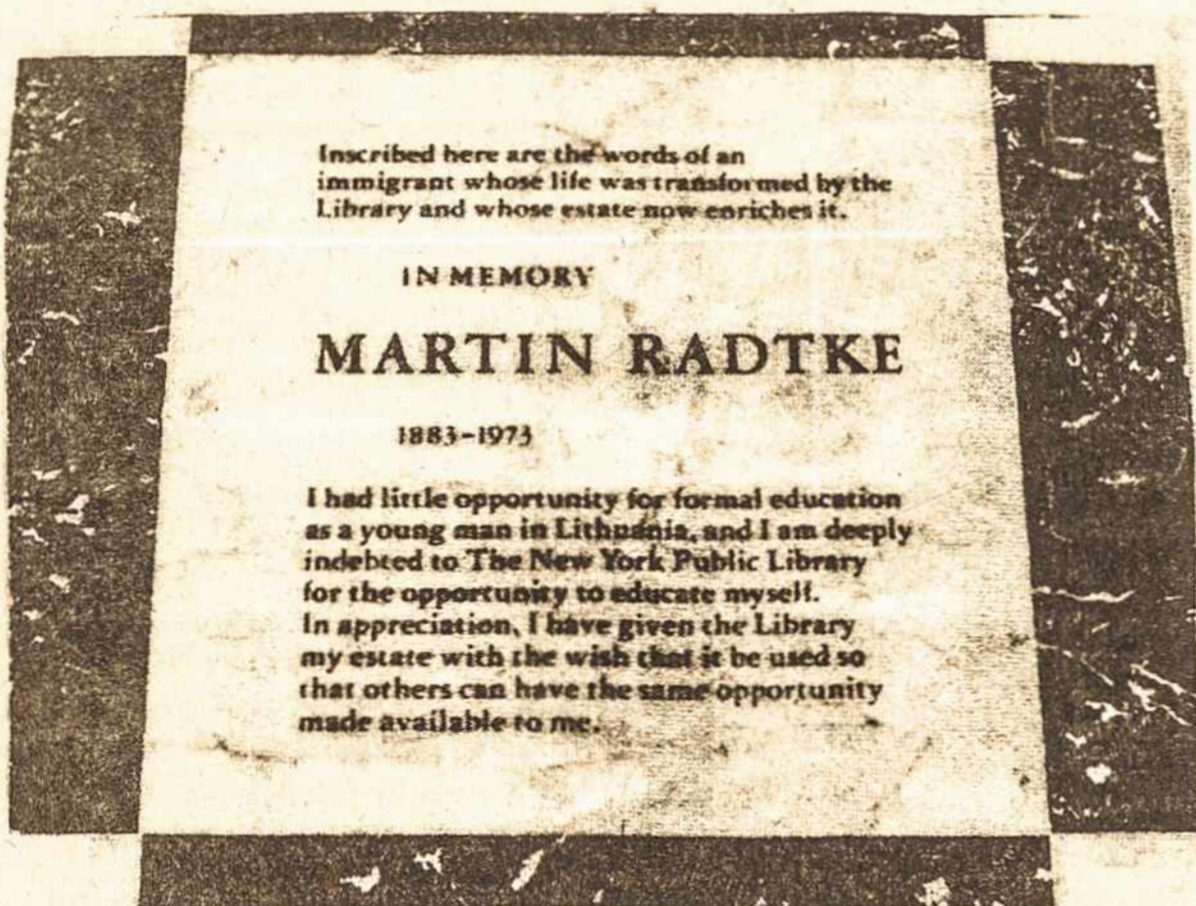
Jam vis daugiau laiko liko skaityti bibliotekoje. Ir jis studijavo meną, literatūrą, istoriją. Biblioteka ir akcijos buvo jo visas gyvenimas iki 1929, kada prasidėjo Amerikos didžioji

krizė. Patyrė ir jis didžiulius nuostolius. Jis vėl turėjo ieškoti darbo. Vėl pasidarė sodininku vienoje turtingoje šeimoje, Rye, N. Y. Dirbo šiltnamiuose visas septynias dienas. Per mėnesį gaudavo tik vieną dieną laisvą, ir tuoj važiuodavo į miestą, į biblioteką. Pamažu jis vėl atsigavo. 1946 jis paliko savo sodininko darbą, vėl atsikėlė į New Yorką, gyveno Woodside. Gyveno kukliai, buvo nevedęs, turėjo tik keletą draugų. Visą laiką praleisdavo bibliotekoje ir akcijų prekyboje. Prieš akcijom nukrentant, jis turėjo milijoną dolerių.

Mirė 1973 kovo mėnesį, būdamas 89 metų. Testamentu jis paliko ir savo giminėms ir savo draugams, bet didžiausią savo palikimo dalį skyrė miesto bibliotekai.

Iš Amerikos jis kartas nuo karto vykdavo į Europą aplankyti savo giminėms. Jo tėvas mirė 1936, brolis išsikėlė gyventi į Vokietiją, Šilutėje liko tik jo sesuo. Po antrojo pasaulinio karo, kai visa pateko už geležinės uždangos, jis daug padėdavo seseriai, siūsdamas maisto ir kitokių gėrybių siuntinius.

Galėjo jis pasisakyti esąs vokiečių, bet jis jautėsi esąs lietuvis, mokėjo ir lietuviškai, ir lietuviškų dainų prisiminė. Taip ir nuėjo istorijon kaip dosnus lietuvis, didžiosios bibliotekos didelis bičiulis.

Memorialinė lenta, įmūryta į miesto viešosios bibliotekos didžiojo tako grindis. Nuotrauka gauta iš bibliotekos

Bibliotekos geradarių yra surašyti lentose ant sienų. Šis atvejis yra skirtingas. Tai pirmoji memorialinė lenta, įmūryta ant didžiojo tako. Kiekvienas, kas tik eis į biblioteką matys lentą, per ją pereis ir paskaitys tuos žodžius (žiūr. lentos nuotrauką). Ratkės astvejas buvo savotiškas. — biblioteka buvo jo universitetas, ir jis jai paliko savo santaupas 368,000 dol. Biblioteka ir pasiryžo taip pagerbti iki tol beveik nežinomą žmogų, į taką įmūryti jo memorialinę lentą, kad ir visiems primintų bibliotekos paskirtį ir Ratkės pasišventimą bibliotekai.

palikdavo tėvui, kad jis taupyti. Paskui jis išvyko į Vokietiją ir dirbo Kruppo plieno fabrikuose. Ir čia gyveno taupiai ir pinigų siuntė tėvui, kad jis jam sutauptų.

Į JAV atvyko 1913. Jis nemokėjo angliškai nei kalbėti, nei skaityti. Pirmą darbą gavo kaip sodininkas New Jersey.

Greitai kilo pasaulinis karas, ir jo visos santaupos, paliktos pas tėvą, dingo. Dabar jis apsisprendė pats susikurti savo ateitį, nesiūsti santaupų į senąją tėvynę. Jis jau buvo išmokęs angliškai. Taip jis paliko savo sodininko darbą ir atsikėlė gyventi į

PAŽINKIME

AK Čiurlionis

5

ŽEMAIČIŲ KAPINAITĖS

Kai susipažinome su Čiurlionio "Bičiulyste", matėme, kad čia paliečiamos fantastinės temos, saulė nukeliama į žmogaus delnus, kalbama ir apie žmogaus meilę žmogui. Visuomoje paveikslas lieka mum aiškiai su rantamas ir įžiūrimas.

Dabar pažiūrėkime į kitą jo paveikslą, kurį taip pat lengvai galime įžiūrėti. Tai "Žemaičių kapinaitės". Čia pirmame plane matome kapinaičių tvorą, sukrautą iš akmenų. Tvorą

tamsi, paslaptinga, Rodos, ir ten knibžda tie fantastiniai Čiurlionio paveikslai, bet jų įžiūrėti negali.

Už tos akmenų tvoros į dangų kyla lietuviški kryžiai. Daugumoje tai stogastulpiai. Po jų stogeliais matome lietuviškus papuošimus — tulpes, lelijas. Viršuje jie baigiasi metaliniais kryžiais.

Kryžių irgi gerai neįžiūri, daugiau jų siluetiniai kontūrai patraukia mūsų dėmesį. Už jų

(Tęs. 8 psl.)

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

VAVILOVKOJE

Prieinu Vavilovkos kaimą. Tai pusiaukelė tarp Bakčaro ir mūsiškės Malinovkos. Kaimas labai didelis, nes į vieną sujungta trys kolchozai. Vavilovkos kolchozas yra turtingesnis už mūsiškį, nors pasižiūrėjus į pastatus, taip neatrodo. Nemukai ir čia maži ir tik po vieną kambarį. Salionai, valgomieji, miegamieji ir virtuvės — toje pačioje gryčioje. Sibiro kaimuose žmonės geresni ir patogesni namų nėra nepasigenda. Žiūri, kad tik būtų nealkani ir apsirengę. Kitų poreikių nėra. Mašinos ir motociklai, net ir dviračiai, visai nereikalingi, nes nėra žmoniškesnių kelių. Vasarą keliai atrodo liūlančiomis purvo juostomis. Kartais žmonės ir užsimena:

— Kad būtų geležinkelis, tai traukiniu būtų galima nuvažiuoti į didesnį miestą. Ten būtų galima ir reikalingesnį daiktą nusipirkti.

Sustoju viduryje kaimo ant kryžkelės ir galvoju, kaip čia susirasti savuosius pažįstamus tremtinius.

Sutikau moterėlę ir paklausiau, kurioje gryčioje gyvena lietuviai. Ji man parodė visai arti stovintį namuką. Užeinu pailsėti ir pasikalbėti apie rūpesčius ir vargelius.

Pasisveikinu atsisėdu ir šnekamės. Apsižvalgau po trobą. Truputį geriau gyvena, negu mes. Turtingesnis kolchozas. Kad ir tokio pat stiliaus namukai, bet kiek didesni ir su šoniniais kambarėliais. Tremtiniai truputįj laisviau ir geriau jaučiasi čia gyvendami, negu bendrai su šeiminingais viename kambarėje.

Kalbamės. Čia pat sukinėjasi berniukas ir mergaitė, bet niekaip negaliu pažinti tos moters. Veidas primena Juodinienę, bet abejoju, nes baržoje ji buvo aukšta ir jau labai stora moteris. Jos sūnus buvo nenormaliai nusi-

penėjęs. Dabar prieš mane stovi auksta, plona moteris. Vaikai abu plonyčiai, kaip rūsyje išaugę bulvių daigeliai. Galėtų jau ir pilnesni būti.

Šnekamės apie bendrus pažįstamus. Prieiname prie vyrų. Pasisako, kad gavusi nuo Juodinio atviruką su keliais žodžiais. Dar gyvas.

Pagaliau paaiškėja, su kuo kalbu. Per trumpą laiką tremtiniai Sibire taip pasikeitė, kad net pažinti negalima. Badas ištaisė figūras, ištirpdė taukus ir paliko tik oda ir kaulai. Tarp kita ko, ir skrandžiai visų pasitaisė — viską virškina.

Susirado savo vyrus ir Naglienė, Gražienė, Ikamienė, Kvedarienė, Meškauskienė, Švalkutienė, Pumputienė ir visus trys Prancūnienės. Visos stengiasi vyrus paremti maisto siuntiniais. Daugiausia siūncia džiovintas bulves. Kai kurios dar įstengia įdėti duonos sausainių ir bonkoje puslitrį lydyto sviesto. Tačiau jau ne visos išsigali tokį prabangų siuntinį pasiųsti. Daug pasitenkina tik

VARNIKŲ MIŠKAS PRIE TRAKŲ

Pusantro kilometro nuo Trakų miesto prasideda Varnikų miškas, kuris pratęsia šiaurės rytuose esantį užtrakio parką. Miško vidurio 170 hektarų plote paplitę pusamžiai ąžuolynai su pušų bei eglių priemaiša, lazdynais ir vietomis kadagiais. Vakarinėje dalyje, 50 hektarų plote, auga pušų jau nuolynas su beržų priemaiša. Pietuose yra 40 ha ploto Varnikų pelkė, apaugusi skurdžiomis pušimis, apsupančiomis nedidelį 4,7 ha ploto Piliškių ežerėlį.

Miškas didėja, nes apsodinami ūkiui netinkami plotai. Rytų dalyje pasodinta 60 hektarų pušų. Už kiek laiko miško plotas pasieks 340 hektarų, maždaug kilometro pločio tarp Trakų ir Lentvario ir dviejų kilometrų ilgio tarp Skaisčio ir Piliškių ežerų. Nors Trakus aplanko daug turistų, jie miškelyje neužplūsta, nes prie jo neprieina gerų kelių.

Seniau prie miško yra buvęs karališkasis žvėrynas, kurio teišliko du maži šilėliai ir pasodinti mišrūs želdiniai.

džiovintomis bulvėmis. Ką darysi, jei per metus pliekdama po kulistanus nieko neuždirba. Kitoms reikia rūpintis ir vaikais.

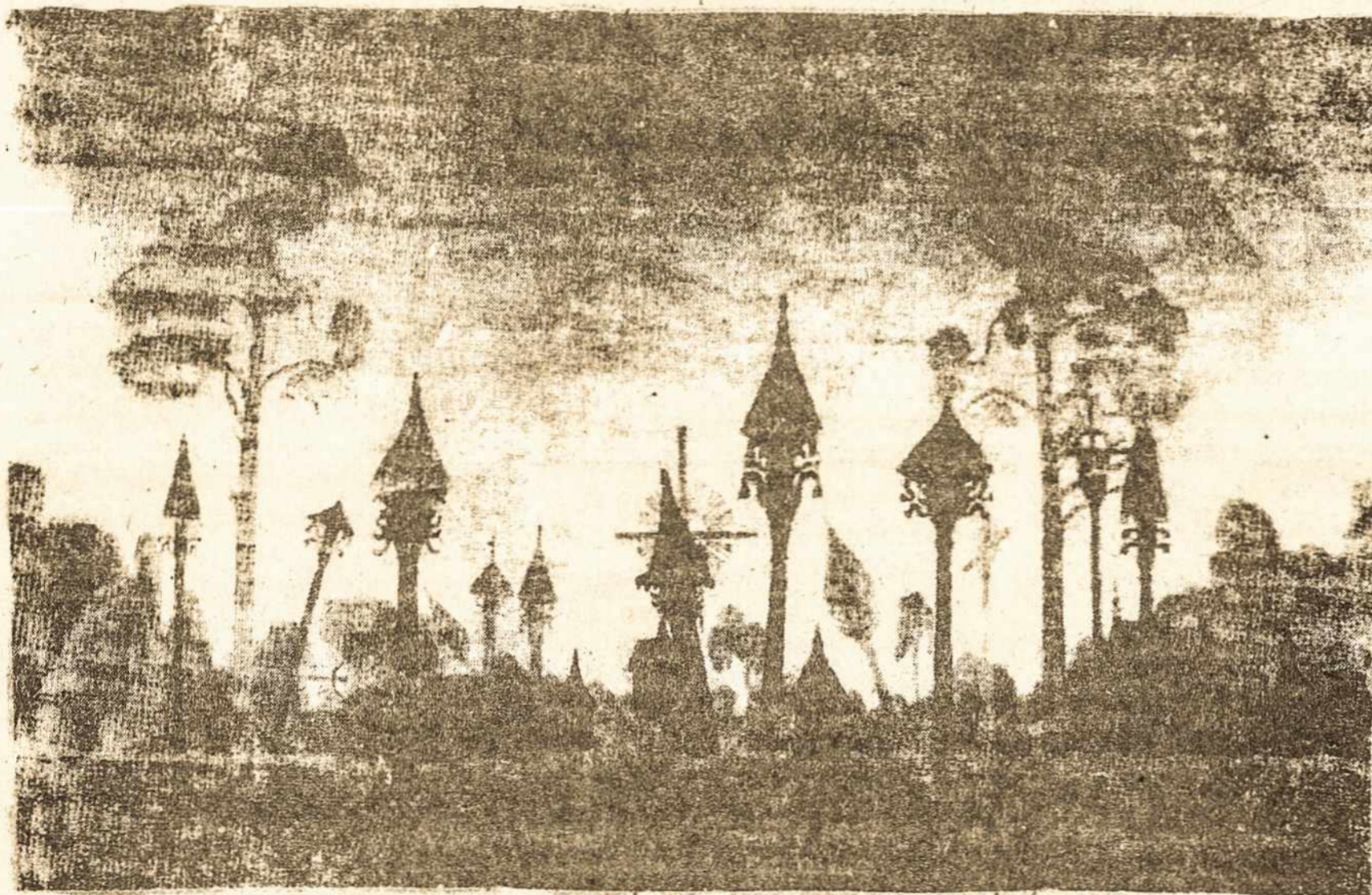
Daug vaikų ir senelių jau išmirė. Palingavo Juodinienė galvą ir nubraukė ašarą.

Nebėra jau gyvųjų tarpe ir abiejų Stelmužės Repšių. Mirė badu. Labai jau nenorėjo seniokas čia mirti. Vis svajotojo apie Stelmužę ir labai troško nors savo ūkio sienas parodyti anūkėliams. Dažnai prisimindavo savo ūkį, į kurį buvo sudėtos viso gyvenimo sutautos ir prakaitas, jėgos ir meilė savo gimtajai žemei. Verkė ir vaitojo, kaip mažas vaikas, kad nenori Sibire mirti.

Jo žmona Ona Repšienė mirė už pusantro mėnesio po vyro mirties. Ji jau baisiai bijojo mirties. Visada su ašaromis kalbėjo apie Lietuvoje paliktus namus, apie sodą, ežerą ir senąją Stelmužės bažnytelę. Prie bažnytelės ji turėjo pasirinkusi ir vietą savo kapui. Norėjo amžinai ilsėtis senojo ąžuolo pavėsyje. Labai sielojosi ir troško susitikti savo sūnų, kuris vargo Krasnojarsko stovykloje.

— Kad nors pamatyčiau Joną, kad tik jis išliktų gyvas ir nepaliktų vienų mažų našlaičių.

(B. d.)

PAŽINKIME M. K. ČIURLIONĮ (iš 7 psl.)

matome dangaus pakraštį, kuris nostalgiskai šviečia ir tartum kviečia susikaupti. Dangus, kildamas į viršų, tamsėja. Ir štai viršuje, viršum visų kryžių, matome žėrinčius Grigo Ratus. Čiurlionis buvo astronomijos mėgėjas, mėgo visur matyti žvaigždes, planetas, mėnulių. Ir čia pasigavo Grigo Ratus, kad duotų autentišką Žemaitijos kapinaičių vaizdą.

Tikrumoje čia yra Plungės kapinaitės. Kam teko keliauti ar būti Plungėje, tas gal atsimeintas senas ir mistiškas kapines, kur pilna senų kryžių. Čiurlioniui Plungėje teko būti bent keletą kartų, teko ten ir gyventi. Tad išėjęs pasivaikščioti, jis ir buvo pagautas vakarinio vaizdo, kai, saulei vos nusileidus, visa ima tamsėti, kai giliai

mėlyname dangaus dugne suspindi Grigo Ratai.

Paveikslas yra labai paprastas, aiškiai suprantamas, bet turi daug mistikos. Čia ir pasireiškė Čiurlionio genijus — jis įsi-skverbė į tikrovę ir ją sudvasino. Čia realybė yra tik pokalbis apie senovę, senas tradicijas, apie ilgesį ir tolimas žvaigždes.

Paveikslas drauge yra ir labai lietuviškas. Užtenka pažiūrėti, ir tuoj pamatai, kaip dvelkteli į tave senovė, ta senovė, kurią saugojo ir sukrovė mūsų protėvių protėviai. Ta pati kūrybinė galia, kuri davė pasakas, legendas, dainas, kuri kalba iš daugybės Rūpintojėlių, ir čia atsiveria nauju ilgesingu grožiu. Todėl ir paveikslo užmiršti negali. Neatsimeni jo detalių, bet atsimeni tą šviesesnį dangaus pakraštį, kuris, kildamas į viršų, tamsėja, atsimeni Grigo Ratus, atsimeni kryžių siluetus. Visada atsimeni to paveikslo ilgesį. (p.j.)

JAUNIMO KONGRESO ŽINIOS

KRAŠTŲ PRANEŠIMAI

M. Saulaitytė pranešė apie JK ruošą Kolumbijoje ir Venecueloje, perduodama jų klausimus ir sumanymus. R. Šoliūnaitė pasakė vėliausias žinias iš Šiaurės Amerikos, kur jau buvo išrinkti 43 JAV atstovai kongresui. Kiti kraštų pranešimai įtraukti pagal svarstybių darbotvarkės eiga, o ne atskirai, kaip anksčiau.

KONGRESO LAIKAS

Kadangi gali būti, kad iš Šiaurės Amerikos lėktuvai atskristų ne gruodžio 19, kaip buvo anksčiau pranešta, o gruodžio 21, reikėjo svarstyti kongreso datų klausimą. Tai buvo posėdžių "karščiausia" tema. Nutarta, kad kongreso stovykla Argentinoje prasideda gruodžio 20, kaip numatyta, nors ir tebutų apie pusę visų stovyklautojų, dar ne visi iš kitų kraštų atvykę tuoj pat vyktų į stovyklavietę Pilar miestelyje, Villa Marista sodyboje.

Argentina gruodžio 26, 19 val. San Martin teatre ruošia kongreso šventę, iš kurios dalyviai ir svečiai – visi kartu vyktų į naktinį laivą per La Platos upę. Svečių komisijos pirm. A. Mičiudąs, taršis su laivų bendrove, mano, kad bus galima išnuomoti 900 vietų laivą dešimties valandų kelionei į Montevideo. Tik liko klausimas, ar laivo išvykimo valanda galima kiek pakeisti, kad San Martin programa galėtų vykti normaliai. Kiekvienu atveju, visi turėtų pasiekti Montevideo iki gruodžio 27 dienių.

Urugvajuje Kongreso talentų vakaras prasideda gruodžio 27, 21 val. Prie vakaro vaisės ir po jų šokiai su lietuviu vadovaujamu orkestru. Sekančią dieną, sekmadienį, pamaldos 11 val. katedroje (arba liet. parapijoje), 12 val. apeigos Urugvajaus Nepriklausomybės aikštėje, 12:30 – Lietuvos Respublikos aikštėje. Popiet kai kurie atstovai iankytusi Lietuvos atstovybėje, o 16 val. prasideda Kongreso mugė su lietuviškais išdirbiniais, užkandžiais, pramogomis. Naktį ar anksti 29 d. išvyktų autobusai į SP. Urugvajuje liktų tie, kurie skrenda į SP lėktuvais, ir aplankytų Montevideo miestą, Punta del Este ir kitas vietas.

Brazilijoje programa, kaip visiems žinoma, prasideda Naujųjų Metų sutikimu, tęsiasi studijų savaitė sausio 1 – 6, uždarymu 6 d. ir šokių šventė 9 d.

KONGRESO REGISTRACIJA

Sklandumo dėlei visa registracija vyks per Argentinos būstinę, kuriai vadovauja Viktoras Barzdžius. Visi trys kraštai priėmė 7 puslapių projektą, kurio trys taikomi kiekvienam trijų kraštų, du – stovyklai ar studijų savaitei atskirai, vienas – bendra registracija, ir dar vienas – paaiškinimai. Pagrindinė registracija, ypatingai dalyvių iš kitų kraštų, turėtų būti atlikta iki spalio 1 d. Komisija numato vardų lapelius visiems dalyviams, o skirtingus kiekvieno krašto vadovams savo krašte. Monika Balčiūnaitė parodė stovyklos maitinimosi kortelės lapus, kurie padės 400 dalyvių paskirstyti po tris valgyklas ir dvi pamainas.

Pagal registracijos lapu davinius bus galima žinoti, kiek ir kokių tiksliai rei-

kės nakvynių kiekviename krašte, kiek iš užsienių dalyvaus ekskursijose ir taip toliau.

STOVYKLOS PROGRAMA

Eugenija Rudytė paaiškino, kad kiekviena stovyklos diena turi savo temą, kurią pristatys kalbėtojai iš įvairių kraštų: gruodžio 20 – kongreso tikslai (kalbėtojas iš Argentinos), gruodžio 21 – Lietuva dabar (Brazilija), gruodžio 22 – Lietuvių jaunimas (Australija), 23 – Lietuvių kultūros skleidimas tarp jaunimo (Urugvajus), 24 – lietuviški Kūčių ir Kalėdų papročiai (Argentina). Ryšium su kiekvienos temos prakalba bus mažesnių būrelių diskusijos.

Popietinei stovyklos programai vadovaujanti Irena Simanauskienė pateikė keturiolikos pratybinių būrelių sąrašą su kraštais, iš kurių šių būrelių vadovai kviečiami ar jau sutikę praveisti. Kiekvienas stovyklautojas galėtų dalyvauti dviejuose būreliuose, kasdien gilindamasis savo pasirinktoje srityje, po pusantros valandos per du laikotarpius:

1. Tautiniai šokiai – Urugvajus
2. Dainos ir muzika – Argentina
3. Lietuviškumo išlaikymas šeimoje – Argentina
4. Liaudies menas – Kolumbija
5. Aūdymas – Urugvajus ir Venecuela
6. Lietuviški valgiai – Argentina
7. Tautosaka ir papročiai – Brazilija ir Urugvajus
8. Drama – JAV
9. Vadovavimas jaunimui – JAV
10. Kalėdiniai rankdarbiai – Argentina
11. Literatūra – Argentina ir Brazilija
12. Lietuvių kalba – Brazilija
13. Žurnalistika – JAV
14. Randarbiai – Kanada

Stovyklos vakarinė programa įvairi: gruodžio 20 – dalyvių prisistatymas ir lietuviški šokiai, gruodžio 21 – skaidrių bei filmų vakaras (iš įvairių kraštų) ir laužas, gruodžio 21 – skaidrių bei filmų vakaras (iš įvairių kraštų) ir laužas, gruodžio 22 – tarptautinis ir dainų vakaras, gruodžio 23 – modernūs šokiai ir laužas, 24 – Kūčios, dovanų pasikeitimas, kalėdinė drama.

Stovykloje šalia šios programos būtų dar sporto varžybos diena ir vakare, tautinių šokių šventės repeticijos, kongreso atstovų ir jau dabar sudaromų atstovų komisijų posėdžiai. Dalis stovyklautojų kasdien apžiūrės Buenos Aires miestą.

ŠVENTĖ ARGENTINOJE

Iki posėdžio dienos dar nebuvo tikrai žinoma, ar gautas San Martin teatras, bet kongreso šventė vyks vis vien gruodžio 26. Ją praves Hektoras Levanavičius ir Rasa Kairelytė.

TALENTŲ VAKARAS

Urugvajaus pagrindiniame kongreso parengime bus renkama Kongreso lietuvaivaitė (arba, kaip kiti siūlė, vaidilutė). Šokiams po meninės programos grotų Nelson Alberti-Gruzdo orkestras ir/ar kongrese dalyvaujantys vienetai. Meninei programai vadovaus Rožė Pretkutė-Andriuskevičienė, Lida Petrauskienė ir Alfredas Stanevičius.

Laikiama žinių iš meninių vienetų, kurie jau kviešti iš kitų kraštų. Prie jų prisidėtų vėliau kviesimi ar pasisiūle asmenys, vienetai. Iš Urugvajaus dalyvautų Ažuolyno šokių ansamblis ir kanklių orkestrėlis, numatyta poetinė deklamacija, mergaičių gitaro duetas, V. Dorelio vadovaujami vaikai Rintukai. Argentina siūlytų savo Aitvarų trio, solistę Suzaną Valadkaite, Brazilija – pianistę K. Valavičiūtę. Sąrašas nėra pilnas, nes nėra gauta daugiau žinių iš kitur. Kiekvienas, kaip ir II JK-e, bus nustatytas laikas, nes pasirodymu daug.

NAKVYNIŲ REIKALAI

Argentinos nakvynių komisija jau turi suradusi 150 vietų, Urugvajaus apie 35. Brazilija tik neseniai darbą pradėjo. Su šokių grupėmis atvykę šokėjai visame kongrese būna kaip dalyviai, lygūs su kitais, taip pat ir bus apnakvinti šeimose, kiek imanoma.

KONGRESO SVEČIAI

Kongreso svečiai – tai suaugę žmonės, kurie atvyksta į P. Ameriką su kongreso ekskursija ir nori kongreso renginiuose dalyvauti. Argentinoje jau yra svečių komisija, kurią priklauso A. Mičiudąs, Alf. Ruplėnas, P. Gudelevičius, N. Burbaitė, M. Balčiūnaitė, R. Stalioraitis. Kurie svečiai pageidaus bus apgyvendinami irgi lietuvių šeimose, kiek sąlygos leis, o kiti viešbučiuose. Svečiams Argentinos turizmo komisija numato pasiūlyti ekskursijas (stovyklos metu) į Bariloche, Mar del Plata, Iguasu krioklius, neskaitant Buenos Aires miesto.

Čia užsiminta apie dokumentų reikalus, kadangi kongreso atstovai, svečiai ir dalyviai atvyksta iš įvairių kraštų. Nutarta, kad trys kraštai (Arg., Br., Ur.) rašys savo konsulatams tuose kraštuose, iš kurių atvyksta. Tiems reikalams Urugvajus turi ir juridinių reikalų komisiją. Kiekvienas kraštas rūpinasi reikalingais leidimais iš valdžios.

FINANSINĖ PADĖTIS

Urugvajus jau išplatino 30 nuosimčių savo loterijos turėjo apie 200.000

DAINŲ ŠVENTĖ

Lietuvoje išleista ilgo grojimo plokštelė, pavadinta „1975 metų Respublikinė dainų šventė“. Iš pavadinimo galima būtų spėti, kad tai yra būsimosios šventės dainos. Tų dainų iš viso įdainuota penkiolika. Štai kai kurių vardai „Uzundra“ (kaukaziečių šokis), „Andante festivo“ (J. Sibelijus), „Ei, važiuoju“ (lenkų liaudies daina), „Namo, namo!“ (Dunajevskio), „Viandros girioje“ (estų liaudies daina), „Partizanų daina“ (V. Olovnikovas). Argi tikrai tai būtų lietuvių dainų šventei skirtos dainos? Jeigu taip, tai ją būtų geriau pavadinti tarptautiniu dainų koncertu.

pezu pajamų. Įgijus loterijai puikų muzikos aparatą, izde šiuo metu liko 700.000 pezu (vienas kruzeiras – 140 pezu). Argentina išleido 300 bonų, šiuo metu kasoje turi 22.000 pezu (vienas kruzeiras – 4,2 peza). Apie Braziliją pranešta, kad izde yra apie 30.000 kr.

KONGRESO KAINOS

Argentina yra numaciusi, kad stovyklos mokestis bus 36 doleriai, į kuriuos įeina ne tik stovykla, bet ir susisiekimas iš aerodromo (ar panašiai) į stovyklą, viena ekskursija iš stovyklos į Buenos Aires miestą, įėjimas į kongreso šventę San Martin teatre. Kelionė iš B. Aires į Montevideo kainuos apie 10 dol., tuo būdu visa kongreso kaina jaunuoliui Argentinoje bus 46 doleriai.

• Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti

Urugvajus, kuriame kongreso dalyviai praleis mažiau laiko, suvedė Talentų vakaro ir kitas išlaidas, ir išėjo kiekvienam jaunuoliui tarp 3 ir 5 dol., neskaitant jokių ekskursijų, bet su autobusu iš laivo, į miestą apeigoms ir t.t.

Brazilija pranešė, kad autobusu kelionė iš La Platos srities į SP ir atgal išeis apie 50-60 dol. Šiais autobusais pasinaudotų daugiausia P. Amerikos jaunimas, neturįs lėktuvo bilieto. Pačioje Brazilijoje (São Paule) Naujųjų Metų sutikimas, Kongreso uždarymas, šokių šventė ir vietinis transportas išeis apie 15 dol.

Taigi, kiekvienam kongrese dalyvaujančiam Brazilijos jaunuoliui visos "oficialios" išlaidos išeis apie 125-130 dolerių, neskaitant tolimesnių ekskursijų po kiekvieną kraštą ir asmeninių išlaidų.

Visi trys kraštai, kaip ir JK Finsnsu komisija Šiaurės Amerikoje, rūpinasi kaip šias išlaidas palengvinti, kad lėšų stoka nebūtų priežastis kongrese nedalyvauti. Argentina numato talkinti P. Amerikos kraštų dalyvių kelionėms. Brazilija finansuos visą studijų savaitę, kurioje pagal jau dviejų kongresu tradicija atstovai nemoka. Visos tos galimybės pareis nuo finansinių vaju sėkmės.

IR... RAKTINUKAI

Pagal sutartį, kiekvienas kraštas kitiems dviems gamina tuos kongreso suvenyrus, kuriuos galima pigiau pagaminti. Gvidas Mačanskas, Urugvajaus JK komiteto pirmininkas, nukalė žodi "raktinukas" (rakto žiedas, "chaveiro"), kurie pagaminti Brazilijoje. Prieš kongresą norima pagaminti dar daugiau daiktų: lipinuku, marškinių, ženkliuku, vėliavėliu ir t.t.

MŪSŲ ŽINIOS

Liepos 13 dieną,
sekmadienį
SESELIŲ
PRANCIŠKIEČIŲ
SALĖJE
Vila Zelina
16 valandą

Solisto basbaritono
VACLOVO VERIKAIČIO
iš Toronto, Kanados,
ir
L. K. Bendruomenės CHORO

KONCERTAS

RENGIA JK Brazilijos Komitetas
PELNAS: Jaunimo Kongreso naudai
PAKVIETIMAI pas JK Finansu Komisiją

JONINĖS V. / ANASTÁCIO

Vila Anastácio dr. Jono Basana-
vičiaus mokyklos rūmų Globėjų
būrelis pereitą šeštadienį, birželio
28, suruošė šaunią šventę – Joni-
nes ir Petrinės. Būrelio nariai suau-
kojo vaisėms skanius valgius bei
gėrimus, žalumynais, spalvotomis
vėliavėlėmis ir žibintais papuošė
vartus ir salę. Būrelio pirmininkas
ir šventės šeimininkas Petras Žar-
kauskas su talkininkais prižiūrėjo
svečius, sugūžusius ne tik iš pa-
čios Vila Anastácio, bet ir iš kitų
bairų.

Apie 9 valandą prasidėjo meni-
nė dalis, kurią atliko Literatūros
būrelio nariai. Įvairumo netrūko:
Joninių laužo vaizdelį režisavo au-
torė Halina Mošinskienė, o vaidi-
no Margaretė Bumblytė, Arūnas
Steponaitis, Algirdas Sliesoraitis
ir Janina Valavičienė. Tarp akto-
rių pasikalbėjimų sklandžiai įpin-
tos "Aušros" choro narių dainos
– nors ir publika nedrįso kartu
dainuoti. "Rūtelės" šokėjai pa-
šoko Lenciūgėlių ir dar kėlis šokius,
o sėdėdami prie Antano Alekna-
vičiaus pastatyto dirbtinio Joni-
nių laužo šnekučiavo su vaizdelio
veikėjais.

Šokėjus akordeonu palydėjo An-
tanas Aleknavičius ir Klaudijus

Butkus. Po vaizdelio sceną užėmė
"Nemuno" šokėjų grupė, labai gy-
vai pašokdama tris šokius, prita-
riant Reinaldui Putvinskiui.

Šventės įžangos žodį tarė Lite-
ratūros būrelio vadovas Alfonsas
D. Petraitis, pabrėždamas, kad jį
V. Anastácio būrelis ir Literatū-
ros megėjai ruošia Jaunimo kong-
reso naudai. Nors įėjimas buvo
nemokamas, prie bufeto judėji-
mas nesustodavo, o skanus tortas
iš dalyvių ištraukė virš 560 kruzei-
rų varžytinėse. Finansų komisija
rūpinosi krautuvėle, kurioje buvo
galima įsigyti įvairių lietuviškų
audinių, išdirbitnių ir lipinukų.
Šventėje buvo apie 150 asmenų.

PETRINĖS MOOKOJE

Atrodė, lyg visi vardadieniai
buvo "pataupyti" birželio 29-tai
dienai. Šv. Kazimiero parapijos
salėje klebonas kun. Petras Dau-
gintis laikė Mišias, jose pabrėžda-
mas popiežiaus Pauliaus VI-tojo
vaidmenį atsinaujinančioje Bažny-
čioje. "Aušros" choras, vadovauja-
mas Liudo Ralicko, giedojo gies-
mes, o prie plačiau pažįstamų pri-
sijungė kiti dalyviai, kurių buvo
apie 80.

Po Mišių rodytos skaitrės iš
Brazilijos šiaurės rytu ir taip pat

iš Jaunimo kongreso ruošos Ar-
gentinoje, Urugvajuje ir Brazilijo-
je. Tada choristai pripildė stalus
atsineštų užkandžių ir Angelikos
Trūbienės "quintono" stiklų. Ire-
na Skurkevičiūtė, talkinama Onos
Stankūnaitės, iškvietė dovanoms
kleboną Petrą, kunigą Antaną,
zakristijoną Joną Dimšą, choristą
Vladą Jurgutį ir suminėjo dar ki-
tus, kurių vardinės suėjo mėnesio
metu: Joną Paukštį, Joną Šepetaus-
ką, Joną Braslauską ir kitus. Gim-
tadienį atšventė ir Juozas Galvão,
kuris su žmona Jule Joteikaite
nuolat dalyvauja lietuvių parengi-
muose.

R I O

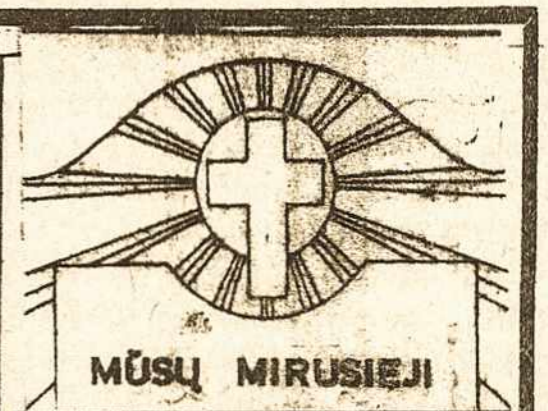
– Staigi prel. Zenono Ignatavi-
čiaus mirtis labai sukrėtusi Rio
lietuvių. Jaučiasi jie lyg našlai-
čiai, be tėvo. Yra susirūpinę prel.
Zenono jiems išrūpinta koplytė-
le, kambariu-sale, jo paliktais dai-
kais ir, bendrai, pačios asmeninės
parapijos išlikimu. Juk keičiasi as-
menys, vyksta remontai, daromi
pakeitimai – daug kas gali nuken-
tėti, ypač jei nėra atitinkamų do-
kumentų. Tad reikia užsitikrinti
savo pozicijas raštu.

Kun. Staigi Ignatavičiaus
SIDABRINIS KUNIGYSTĖS
JUBILIEJUS:

Liepos 6 d.: 11 val.: SUMA
12,30: PIETŪS

– 30-tos dienos Mišios už a.a.
prel. Zenoną 22 VI atlaikė t. V.
Šatas ir kun. Pr. Gavėnas. Itin
gausu buvo susirinkę tautiečių.
Tą pačią dieną už prel. Zenoną
aukojo Mišias ir lenkai savo kop-
lyčioj. – 7-tos dienos Mišios buvo
atlaikytos kun. M. Valiukevičiaus
su kun. Ald. Ramašausku ir t. V.
Šatu.

"ŽILVIČIO" tėvų žinios
bus sekantiems numeriams.

MŪSŲ MIRUSIEJI

26 VI mirė a.a. ALFONSAS
JUNOKAS, 51 metų, kilęs iš Ro-
kiškio, nevedęs, gyvenęs Brook-
lyn Paulista. Buvo stalius, futbo-
lo mėgėjas, skaitė ML. Palaido-
tas Quarta Parada kapinėse.

Liko liūdinti motina (78 me-
tų) ir sesuo Liuda Junokas - Ra-
lickienė.

Birželio 27 mirė ELENA MIC-
KEVIČIENĖ, apie 60 metų am-
žiaus, gyvenusi Brooklyn su vyru
Aloyzu ir sūnum Luiz Alberto,
baigiusiu ekonomiją.

Birželio 22 po sunkios opera-
cijos mirė ilgamečio Mūsų Lietu-
vos nešiotyto a.a. Balio Latvéno
našlė ALBINA LATVĖNIENĖ,
gyvenusi V. Zelinoje, palaidota
Alpinos kapuose.

Už a.a. JURGIO JUZĖNO, ilga-
mečio ML skaitytojo 30 dienos
Mišios bus Vila Zelinos bažnyčio-
je liepos 3 d., 19:30 val. Gimines,
draugus ir pažįstamus maloniai
kviečia dalyvauti.

Velionies šeima

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E
CRIANÇAS, MINI-SOMBEDINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Utas Barros Ltda.

Ind. Est. 188/87

C. E. E. GUARULOS

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0577 - (Res. 274-1886)
São Paulo

NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTONIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 50 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 250 kr.
Paskiro numerio kaina: 1,00 kruzeiras. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr. pa-
gal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro
Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožūra. Ne-
naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai ne-
būtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį re-
dakcija neatsako. Laikraštis išeina ketvirtadienį. Todėl vietinės žinios ir prane-
šimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau kaip iki sekmadienio vaka-
ro.